

Briselē, 2026. gada 10. aprīlī
(OR. en, de, hr, hu, sk, sl)

7616/26
ADD 1

**Starpiestāžu lieta:
2023/0226 (COD)**

**CODEC 511
AGRI 205
AGRILEG 62
ENV 268**

"I/A" PUNKTA PIEZĪME

Sūtītājs:	Padomes Ģenerālsekretariāts
Saņēmējs:	Pastāvīgo pārstāvju komiteja / Padome
Temats:	EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA par augiem, kas iegūti ar noteiktiem jauniem genomikas paņēmieniem, un to produktiem, un ar ko groza Regulu (ES) 2017/625 (pirmais lasījums) – Padomes nostājas pirmajā lasījumā pieņemšana un Padomes paskaidrojuma raksta pieņemšana = paziņojumi

Horvātija lūdz Padomes protokolā iekļaut šādu paziņojumu

Horvātijas Republika atkārtoti pauž nostāju, ka priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai par augiem, kas iegūti ar noteiktiem jauniem genomikas paņēmieniem, kā arī par pārtiku un barību, kas satur šādus augus, sastāv vai ir ražota no tiem, un ar ko groza Regulu (ES) 2017/625, būtu pienācīgi jāanalizē no šādiem trim galvenajiem aspektiem: lauksaimniecība, vide un veselība. Ir jāņem vērā arī sabiedrības viedoklis un pienācīgi jāaizsargā patērētāji un viņu “izvēles brīvība”.

Horvātijas Republika atbalsta to, ka lēmumi tiek pieņemti, balstoties uz zinātnes atziņām un iespējamo ieguvumu izvērtējumu. Vienlaikus ir jānodrošina, lai augstā līmenī tiktu aizsargāta cilvēku veselība, dzīvnieku veselība un vide, pasargājot ilgtspējīgu lauksaimniecību un pārtikas ražošanu.

Horvātijas Republika uzsver šādas nozīmīgas bažas, uz kurām tā norādīja arī sarunās par šo tekstu:

1. Atbilstoši subsidiaritātes principam dalībvalstīm vajadzētu būt atļautam pieņemt lēmumu ierobežot vai aizliegt JGP augu audzēšanu savā teritorijā.

2. Nav pienācīgi garantēta piesardzības principa ievērošana tādās jomās kā patērētāju tiesību aizsardzība un visu JGP produktu marķēšana un izsekojamība.

3. Nav ieviesti pasākumi, lai nepieļautu iespējamu vides piesārņošanu ar JGP augiem, un nav paredzēti kompensācijas mehānismi gadījumā, ja ir nodarīts kaitējums, īpaši bioloģiskajai ražošanai.

Tā kā šie elementi nav pienācīgi ņemti vērā, Horvātijas Republika nevar atbalstīt Regulas par augiem, kas iegūti ar noteiktiem jauniem genomikas paņēmieniem, kā arī par pārtiku un barību, kas satur šādus augus, sastāv vai ir ražota no tiem, pieņemšanu.

Ungārija lūdz Padomes protokolā iekļaut šādu paziņojumu

Ungārija uzskata, ka lauksaimniecībā ir svarīgi veikt inovācijas, tostarp izmantot jaunas tehnoloģijas, ar kuru palīdzību iespējams risināt svarīgākās problēmas, piemēram, klimata pārmaiņas, nodrošinātību ar pārtiku un ilgtspēju. Mēs atzīstam, ka attiecībā uz jauniem genomikas paņēmieniem ir jāizveido skaidrs, pārredzams un stingrs tiesiskais regulējums, lai garantētu, ka ar šiem jaunajiem paņēmieniem izveidoto organismu izmantošana nerada risku videi, cilvēku un dzīvnieku veselībai un ka pietiekami tiek ņemtas vērā gan patērētāju, gan ražotāju intereses.

Trīs gadus, kamēr notika šā projekta apspriešana, Ungārija ir paudusi uzskatu, ka nav pareizs pats projekta koncepts, tāpēc ka augu dalījumā 1. kategorijas JGP un 2. kategorijas JGP nav ņemtas vērā augiem piešķirtās jaunās īpašības un/vai to iespējamie riski, bet dalījums balstās vienīgi uz molekulāras bāzes, kam pamatā ir modifikāciju veids, apjoms un skaits. Ungārija vienmēr ir paudusi bažas par šo projektu un pastāvīgi aicinājusi tiesību akta priekšlikumā iekļaut šādus būtiskus elementus:

- ņemt vērā piesardzības principu un izskatīt katru gadījumu atsevišķi, tādējādi nodrošinot, ka visiem JGP augiem pirms laišanas tirgū tiek veikts zinātnisks riska novērtējums;
- obligāti marķēt visus JGP augus, lai nodrošinātu izsekojamību un patērētājiem garantētu tiesības izdarīt apzinātu izvēli;
- nodrošināt, ka tiek ievērotas Ungārijas starptautisko līgumu saistības;
- ņemt vērā subsidiaritātes principu, nodrošinot, ka dalībvalstīm attiecībā uz visiem JGP augiem ir izvēles brīvība.

Ņemot vērā, ka projekta galīgajā teksta redakcijā nav pienācīgi novērstas mūsu paustās bažas, Ungārija nevar atbalstīt tā pieņemšanu.

Austrija lūdz Padomes protokolā iekļaut šādu paziņojumu

Principā Austrija atzīst, ka jaunajiem genomikas paņēmieniem (JGP), iespējams, piemīt potenciāls. Tomēr ar tiem ir saistīti arī iespējami riski.

Austrija atzinīgi vērtē to, ka joprojām pastāv iespēja izvēlēties neaudzēt 2. kategorijas JGP augus. Tomēr galīgajā teksta redakcijā nav ņemtas vērā Austrijas vairākkārt paustās nozīmīgās bažas. Šīs bažas ir izklāstītas turpinājumā.

- Austrija uzskata, ka riska novērtējuma nesagatavošana 1. kategorijas JGP augiem un produktiem ir pretrunā gan piesardzības principam, gan Kartahenas protokolam.
- Austrija arī uzskata, ka patērētājiem ir tiesības uz informāciju un izvēles brīvību. Fakts, ka nav noteikta prasība marķēt no 1. kategorijas JGP augiem iegūtus produktus (izņemot augu reproduktīvo materiālu), ievērojami ierobežo minēto izvēles brīvību, tāpēc mums tas nav pieņemami.
- Austrija īpaši augstu vērtē plānoto aizliegumu JGP augus un to produktus izmantot bioloģiskajā lauksaimniecībā. Tomēr rodas jautājums: kā to iespējams īstenot, neradot būtiskas papildu izmaksas šīs lauksaimniecības nozares dalībniekiem, ja no 1. kategorijas JGP augiem iegūti produkti, tostarp dzīvnieku barība, netiek marķēti?
- Pastāv bažas, ka iespēja patentēt JGP augus varētu nelabvēlīgi iespaidot mazos un vidējos selekcijas uzņēmumus un, iespējams, tos izstumt no tirgus. Austrija uzskata, ka galīgajā teksta redakcijā iekļautie pārredzamības noteikumi attiecībā uz patentiem nenovērš ar šo jautājumu saistītās būtiskās bažas un arī nenodrošina juridisku noteiktību.
- Austrija uzskata, ka I pielikumā ietvertajiem līdzvērtības kritērijiem nav zinātniska pamatojuma. Lai gan vairākkārt ir paustas bažas, līdz šim brīdim nav sniegts zinātnisks pamatojums, kāpēc minētie kritēriji būtu līdzvērtīgi tradicionālajai selekcijai. Austrija turklāt uzsver, ka I pielikums ir ievērojama atkāpe no Padomes sarunu pilnvarām attiecībā uz līdzvērtības kritērijiem, jo īpaši saistībā ar to, ka noteiktā augšējā robežvērtība neattiecas uz ģenētiskajām modifikācijām intronos un regulatīvajās sekvencēs. Austrija uzskata, ka pirms galīgā balsojuma par šo tekstu par šo jautājumu vēl bija jādiskutē.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Austrija nevar piekrist regulas pieņemšanai.

Slovēnija lūdz Padomes protokolā iekļaut šādu paziņojumu

Slovēnija uzskata, ka vienošanās par priekšlikumu Regulai par augiem, kas iegūti ar noteiktiem jauniem genomikas paņēmieniem, kā arī par pārtiku un barību, kas satur šādus augus, sastāv vai ir ražota no tiem, pienācīgi nerisina vairākus būtiskus jautājumus, jo īpaši attiecībā uz riska novērtējumu, marķēšanu, izsekojamību, analītisko metožu pieejamību un dalībvalstu autonomiju lēmumu pieņemšanā un attiecībā uz ražošanas nosacījumiem.

Slovēnija uzsver, ka pašreizējais pienācīgu kontroles rīku trūkums apvienojumā ar neparedzētu ģenētisko modifikāciju iespējamību rada nepieciešamību piemērot piesardzības principu un veikt rūpīgu riska novērtējumu, lai novērstu iespējamu nelabvēlīgu ietekmi uz cilvēku vai dzīvnieku veselību, uz vidi vai uz lauksaimniecisko ražošanu.

Ņemot vērā iepriekš minēto, Slovēnija nevar atbalstīt vienošanos un nespēj piekrist ierosinātajai regulai tās pašreizējā redakcijā, kā arī vēlas uzsvērt, ka inovācija ir jāievieš atbildīgi, balstoties uz pamatotiem zinātniskiem pierādījumiem un tādā veidā, lai aizsargātu vidi un saglabātu izvēles brīvību.

Slovākija lūdz Padomes protokolā iekļaut šādu paziņojumu

Mēs atzinīgi vērtējam regulas izstrādē panākto progresu, tomēr **Slovākijas Republika ir nolēmusi balsot pret** regulas projektu, jo tai joprojām ir iebildumi pret 1. kategorijas JGP augiem, jo īpaši tāpēc, ka regulas projekts neparedz 1. kategorijas JPG augu un no tiem iegūtu produktu marķēšanu visā ražošanas ķēdē, tādējādi ierobežojot patērētāju tiesības izdarīt informētu izvēli.

Eiropas Komisija lūdz Padomes protokolā iekļaut šādu paziņojumu

Eiropas Komisija atkārtoti pauž pilnīgu apņemšanos aizsargāt iekšējā tirgus darbību un augu selekcijas nozari, jo īpaši mazos un vidējos uzņēmumus (MVU).

Šajā nolūkā saskaņā ar kompromisa vienošanās noteikumiem Komisija atgādina par turpmāk minētajiem pasākumiem, kas iekļauti tekstā, kas Padomei jāpieņem pirmajā lasījumā kā tās nostāja.

1. Komisija cieši uzraudzīs JGP regulas ietekmi uz MVU Eiropas sēklu nozarē, lai izvairītos no tā, ka JGP augu attīstība un jo īpaši to patentēšana rada negatīvu ietekmi uz augu selekcijas tirgu, piemēram, MVU izslēgšanu.
2. Komisija pārraudzīs rīcības kodeksa izstrādi, kas būs gatavs, cik vien ātri iespējams, un ne vēlāk kā 6 mēnešus pirms regulas piemērošanas sākuma.
3. Komisija novērtēs licencēšanas platformu darbību un to izmantošanu sēklu nozarē, lai nodrošinātu patentu pārredzamību un atvieglotu MVU piekļuvi licencēm saskaņā ar taisnīgiem un saprātīgiem nosacījumiem.
4. Komisija nodrošinās, lai MVU būtu pieejams atbalsts un norādījumi ar augiem saistītos patentu jautājumos, lai līdzsvarotu attiecības starp dažādiem augu selekcijas tirgus dalībniekiem.
5. Komisija izpildīs visus savus ziņošanas pienākumus, kas ietver ziņojumu par regulas īstenošanu reizi piecos gados (32. panta 1. punkts), regulas ietekmes novērtējumu (32. panta 3. punkts), JGP augu patentēšanas prakses ietekmes novērtējumu (31. panta 4. punkts) un ziņojumu par rīcības kodeksa darbību reizi piecos gados (30. panta 7. punkts).

6. Veicot novērtējumu saskaņā ar 31. panta 4. punktu, Komisija apsvērs, vai ir lietderīgi atjaunināt vai papildināt savu skaidrojošo paziņojumu 2016/C 411/03 par konkrētiem pantiem Direktīvā 98/44/EK par biotehnoloģisko izgudrojumu tiesisko aizsardzību. Jo īpaši Komisija izvērtēs, vai būtu lietderīgi un juridiski iespējams sīkāk paskaidrot un precizēt patentspējas kritērijus izgudrojumiem, kas saistīti ar augu ģenētisko informāciju, pēc būtības bioloģisku procesu jēdzienu un piespiedu pretlicencēšanas nosacījumus, kas izklāstīti minētās direktīvas 12. pantā, neskarot direktīvā paredzēto tiesisko regulējumu un pilnībā ievērojot ES starptautiskās saistības.

7. Ja sistēma nedarbosies raiti, jo īpaši attiecībā uz MVU, Komisija attiecīgā gadījumā apsvērs obligātu nosacījumu vai aizsardzības pasākumu noteikšanu kā daļu no pārskatīšanas klauzulas, kas paredzēta 31. panta 10. punktā, pilnībā ievērojot ES starptautiskās saistības.
